

Η επιστροφή των Ουνιτών της Τρανσυλβανίας στην Ορθόδοξο Εκκλησία της Ρουμανίας

[Ορθοδοξία](#) / [Εκκλησιαστική Ιστορία](#)

[Μιχαήλ Τρίτος, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.](#)

Επί της πατριαρχίας Ιουστινιανού συνέβη το μεγάλο γεγονός της επιστροφής στην Ορθόδοξο Εκκλησία της Ρουμανίας των 1.250.000 Ουνιτών της Τρανσυλβανίας.

Ως γνωστόν, η εμφάνιση της Ουνίας στην Τρανσυλβανία ανάγεται στο 1700. Υπήρξε αποτέλεσμα της πολιτικής των ρωμαιοκαθολικών Αψβούργων, της παπικής προπαγάνδας και των Ιησουϊτών «μισσιοναρίων» έναντι των ορθοδόξων Ρουμάνων.

Για την επίτευξη του στόχου εντάξεως των Ορθοδόξων Ρουμάνων στην Ουνία, πρωτεύοντα ρόλο έπαιξε ο αυτοκράτωρ της Αυστροουγγαρίας Λεοπόλδος ο Α', που επηρεάστηκε σ' αυτό από τα ρωμαιοκαθολικά τάγματα. Πίστευε ότι η κυριαρχία του επί της Τρανσυλβανίας θα είναι δυνατή μόνον εάν επιβληθεί σ' αυτήν ο ρωμαιοκαθολικισμός.

Είναι ιστορικά βεβαιωμένο, ότι η προσχώρηση των Ρουμάνων στην Ουνία δεν ήταν προϊόν εσωτερικής πεποιθήσεως και πίστεως, αλλά αποτέλεσμα πιέσεων για την απόκτηση πολιτικών και άλλων δικαιωμάτων.

Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, στην προσπάθειά της να πετύχει τους στόχους της, δεν δίστασε, πέραν των πάσης φύσεως καταπιέσεων, να φθάσει ακόμη και σε βασανιστήρια, όμοια με εκείνα της Ιεράς Εξετάσεως.

Το 1927 το Βατικανό, παρά τη μεγάλη αντίδραση της Ορθοδόξου Εκκλησίας, συνήψε Κονκορδάτο με τη ρουμανική κυβέρνηση. Χάρη σ' αυτό εξασφάλισε το δικαίωμα πλήρους ελέγχου της εν Ρουμανία ρωμαιοκαθολικής και ουνιτικής Εκκλησίας. Παράλληλα, υπέγραψε το «Stafus Romanocatholicus Transsylvanus», με το οποίο αποδόθηκαν στη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία οι μεγάλης εκτάσεως

κτηματικές περιουσίες, τις οποίες είχε κατά την αυστρουγγρική κατοχή.

Ο Πατριάρχης Ιουστινιανός στους μεγαλεπήβολους στόχους της πατριαρχίας του έθεσε και την επανένταξη των Ουνιτών στην Ορθόδοξο Εκκλησία. Αν και έγιναν πολλές προσπάθειες, στο διάστημα των 250 ετών, δεν υπήρξε το αναμενόμενο αποτέλεσμα.

Κατά την ημέρα της ενθρονίσεώς του την 6η Ιουνίου 1948, έκανε επίσημα έκκληση στους Ουνίτες να επανενταχθούν στον κορμό της Ορθοδόξου ρουμανικής Εκκλησίας από την οποία είχαν αποσκιρτήσει. Την ίδια κίνηση έκανε και ο ορθόδοξος Μητροπολίτης Τρανσυλβανίας Νικόλαος Balan την 15η Μαΐου 1948 στην Campia Libertatii, με την ευκαιρία του εορτασμού ενός αιώνα από την Επανάσταση του 1848.

Χάρη στις ενέργειες του Πατριάρχου Ιουστινιανού την 17η Ιουλίου 1948, η τότε ρουμανική κυβέρνηση απεκήρυξε το Κονκορδάτο και διέκοψε τις σχέσεις της με την Αγία Έδρα. Έτσι καταργήθηκε η άμεση ανάμιξη του παπικού θρόνου στα εκκλησιαστικά ζητήματα της Ρουμανίας, αλλά και η σκανδαλώδης εύνοια για τους Ρωμαιοκαθολικούς, χρονολογούμενη από το 1927.

Στη μεγάλη συνέλευση των Ουνιτών, η οποία πραγματοποιήθηκε στη πόλη Κλούζ την 1η Οκτωβρίου 1948, έλαβαν μέρος αντιπρόσωποι 22 νομών και περισσότεροι από 430 Ουνίτες ιερείς. Κοινή διαπίστωση και επιθυμία όλων υπήρξε η επανένταξή τους στους κόλπους της Ορθοδοξίας. Στο εγκριθέν από τη συνέλευση ψήφισμα αναφέρεται ότι «η συνέλευση, αφού διαπίστωσε ότι οι συνθήκες κάτω από τις οποίες οι Ορθόδοξοι Ρουμάνοι της Τρανσυλβανίας είχαν εξαναγκασθεί να δεχθούν το 1701 την ένωση με τη Ρώμη, έπαυσαν να υφίστανται και ότι ο κλήρος και ο λαός, που ανήκει στην Ουνία, δεν επιθυμούν να βρίσκονται κάτω από την κηδεμονία του Βατικανού, το οποίο σε συνεργασία με τις ιμπεριαλιστικές δυνάμεις απεργάζεται ένα νέο παγκόσμιο πόλεμο. Δηλώνουν ότι ελεύθερα και αβίαστα επιθυμούν να επανέλθουν στους κόλπους της μητρός Ορθοδόξου ρουμανικής Εκκλησίας...».

Μετά την ομόφωνη έγκριση του ψηφίσματος, αντιπροσωπεία αποτελούμενη από 36 Ουνίτες πρωθιερείς ανεχώρησε για το Βουκουρέστι την 2η Οκτωβρίου 1948. Στο σιδηροδρομικό σταθμό του Βουκουρεστίου την υποδέχθηκαν οι ορθόδοξοι ιερείς της ρουμανικής πρωτεύουσας. Στην προσφώνηση του κοσμήτορος της Θεολογικής Σχολής Βουκουρεστίου Petre Vintilescu, αντιφώνησε ο πρωθιερέυς Trajan Belescu, πρόεδρος της συνελεύσεως του Κλούζ, ο οποίος, μεταξύ των άλλων, είπε: «Υπάρχει μια ανέκφραστη συγκίνηση, όταν βλέπω το πλήθος των αδελφών, οι οποίοι ήρθαν να μας χαιρετίσουν στην άφιξή μας στην πρωτεύουσα. Εμάς, οι

οποίοι με τη χθεσινή διακήρυξη από την πρωτεύουσα του Αρδεάλ, χωρίσαμε οριστικά από την ουνιτική Εκκλησία και επανήλθαμε στον κόλπο της Μητρός Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Εμείς είμαστε εκπρόσωποι των ιερέων οι οποίοι συμφώνησαν με αυτή την πράξη και ερχόμαστε να μεταφέρουμε στο Μακαριότατο Πατριάρχη την ευγνωμοσύνη, αφοσίωση και όλη την υποταγή μας.

Σας βεβαιώνουμε, άγιοι πατέρες, ότι οι ιερείς, οι οποίοι έρχονται στον αγρό της Εκκλησίας των προγόνων τους, θα είναι γεμάτοι από αγάπη και πίστη.

Βεβαιώνουμε και την κυβέρνηση για όλη την αφοσίωση μας. Όπως εργαζόμαστε στον αγρό της Εκκλησίας, έτσι θα εργασθούμε για την ισχυροποίηση της Λαϊκής Δημοκρατίας της Ρουμανίας.

Να είναι ευλογημένη η χθεσινή ώρα στην πρωτεύουσα του Αρδεάλ, όταν οι ιερείς χωρισθήκαμε από την ουνιτική Εκκλησία για να επανέλθουμε στη ρουμανική Ορθόδοξη Εκκλησία...».

Την 3η Οκτωβρίου η αντιπροσωπεία έγινε δεκτή από την Ιερά Σύνοδο της Ορθοδόξου ρουμανικής Εκκλησίας, στην οποία γνωστοποίησαν την απόφαση της επανεντάξεώς τους στην Ορθόδοξη Εκκλησία. Ο πρωθιερέυς Aurel Brumboju διάβασε τη διακήρυξη της συνελεύσεως του Κλούζ για την επιστροφή των 430 πρωθιερέων και ιερέων στους κόλπους της ρουμανικής Εκκλησίας.

Ο Πατριάρχης Ιουστινιανός δέχθηκε συγκινημένος το ψήφισμα και δήλωσε ότι, ύστερα από τη σύμφωνη γνώμη της Ιεράς Συνόδου, με χαρά δέχεται τα πλανεμένα τέκνα στους κόλπους της Εκκλησίας. Στη συνέχεια με μεγάλη πομπή κλήρος και λαός μετέβησαν στον ιερό ναό του Αγίου Σπυρίδωνος, όπου τελέσθηκε πανηγυρική δοξολογία. Στο τέλος της δοξολογίας τέσσερις Ουνίτες πρωθιερείς ανέγνωσαν το ψήφισμα της συνελεύσεως του Κλούζ, ενώ τέσσερις Ορθόδοξοι ανέγνωσαν την πράξη, με την οποία η Ιερά Συνοδός απεδέχετο το αίτημα των Ουνιτών.

Την 21η Οκτωβρίου στην Alba - Iulia, παρουσία της Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας της ρουμανικής Εκκλησίας, χιλιάδων εκπροσώπων του ουνιτικού και ορθόδοξου κλήρου και των πιστών, η μεγάλη κληρικολαϊκή συνέλευση διεκήρυξε την επανανοποίηση της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Τρανσυλβανίας με την επιστροφή των Ουνιτών. Οι αντιπρόσωποι των Ουνιτών δήλωσαν επίσημα ότι αποκηρύσσουν την Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, η οποία το 1700 με τη βία τους ενέταξε στο σώμα της, και επιστρέφουν «στο ιερό βήμα της Ορθοδοξίας, έτσι ώστε εν ομονοία να ομολογήσουμε Τριάδα ομοούσιον και αχώριστον και να διατηρήσουμε όλη την αγία διδασκαλία και τους κανόνες της Ορθόδοξου Εκκλησίας».

Συγκλονιστικός ήταν ο λόγος του μεγάλου Πατριάρχου Ιουστινιανού, ο οποίος μεταξύ άλλων τόνισε: «...Από του πατριαρχικού μου θρόνου ομολογώ και διακηρύττω ότι η ημετέρα Ορθόδοξος ρουμανική Εκκλησία ουδέν πάθος τρέφει κατά της Καθολικής Εκκλησίας και των τέκνων της, ουδέ εκηρύξαμεν ποτέ πόλεμον κατά του καθολικού κλήρου και λαού. Δεν μισούμεν την Καθολικήν Εκκλησίαν ουδέ διετέθημεν ποτέ εχθρικός προς τας ιεροτελεστίας της και τας πομπώδεις τελετάς της.

Εχθρευόμεθα απλώς και πολεμούμεν το παπικόν κράτος, το πολιτικόν του Βατικανού κράτος, το οποίον αδηφάγως και διψαλέως καταβάλλει υπερανθρώπους προσπάθειας να υποτάξη ύφ' εαυτό ολόκληρον τον χριστιανικόν κόσμον. Μισούμεν το Βατικανόν, το οποίον αντί να είπη εις τους Μισιοναρίους του: «Πορευθέντες, μαθητεύσατε πάντα τα έθνη, τα μη εις Χριστόν πιστεύοντα, κηρύσσοντες αυτοίς το Ευαγγέλιον», εξαπολύει ολόκληρον στρατόν Ιησουϊτών εις τας ορθόδοξους μάνδρας, με την εντολήν να αφαρπάσωσι όσον το δυνατόν περισσότερα ορθόδοξα πρόβατα. Αυτό εχθρευόμεθα και αυτό πολεμούμεν, μέχρις ότου εννοήση τούτο, ότι ο Σωτήρ ημών εδίδαξε τοις ανθρώποις την οδόν, την αλήθειαν και την ζωήν και έπαθε επί του Σταυρού αναστάς εκ νεκρών, ουχί ίνα ιδρύση κράτος πολιτικόν με νέους θρησκευτικούς αυτοκράτορας, συνεχιστάς των Ρωμαίων, διΐσχυριζομένους ότι είναι οι διάδοχοι του Αποστόλου Πέτρου.

Ο ορθόδοξος ρουμανικός λαός επί αιώνας έχει υποφέρει πολλά από την παπικήν καθέδραν, άλλ' ευτυχώς ότι επέστη ο καιρός ίνα απαλλαγή ταύτης...

Αποσιωπώντες θλιβερούς παλαιούς διωγμούς και ταπεινώσεις, περιοριζόμεθα να υπομνήσωμεν τα μαρτύρια ημών τα από της περιφήμου Ουνίας και εντεύθεν. Πόσαι ποιναί, πόσα βάσανα και πόσαι αρπαγαί και δημεύσεις ορθόδοξων εκκλησιαστικολαϊκών περιουσιών δεν έχουσι διαπραχθή! Πόσοι λαϊκοί Ορθόδοξοι δεν εμαρτύρησαν, χάρις εις την Ουνίαν, δι' εν και μόνον αμάρτημά των, διότι εζήτουν το στοιχειώδες δικαίωμα να επιτραπή αυτοίς όπως ζήσωσιν εν ειρήνη,

κατά συνείδησιν, και εν τη θρησκεία των πατέρων των! Επεβλήθη αυτοίς βιαίως ο αυτοκρατορικός νόμος, το Μανιφέστον της ψευδενώσεως του 1698 πλαστογραφηθέν και τούτο! Διαμαρτυρόμενοι οι δυστυχείς, πλην ανίσχυροι, Ορθόδοξοι της Τρανσυλβανίας και προσπαθώντας να διαφύγωσιν από τας γνωστάς Ιησουϊτικές πλεκτάνας απελπιστικώς έλεγον: Υπογράφομεν το Μανιφέστον του 1698, και αναγνωρίζομεν ως ανωτάτην εκκλησιαστικήν μας αρχήν, άλλ' υπό τον απαράβατον όρον: α) Όπως οι θρησκευτικοί μας νόμοι, τα ήθη και τα παλαιά μας έθιμα, αι ιεροτελεστίαι μας, αι νηστεΐαι και το ημερολόγιόν μας, παραμείνουν εν ισχύϊ, άθικτα και αμετάβλητα, β) Όπως ο Αρχιερεύς μας εξακολούθησιν και εις το μέλλον κατέχων τον αρχιερατικόν του θρόνον και εν περιπτώσει θανάτου του, ο διάδοχός του να επικυρούται μόνον υπό του Πάπα, εκλεγόμενος όμως υπό της Συνόδου και χειροτονούμενος υπό του Ορθοδόξου Σέρβου Μητροπολίτου Καρλοβιτσίου, ως ευρισκομένου εις το έδαφος της Αψβουργικής Αυτοκρατορίας και γ) Όπως οι ιερείς μας και γενικώς οι κληρικοί μας έχωσι τα αυτά δικαιώματα και τα αυτά προνόμια, άτινα έχουσι οι ρωμαιοκαθολικοί ιερείς. Εν η περιπτώσει όμως τα ανωτέρω δεν γίνωσι δεκτά, τότε ούτε αι υπογραφαί μας, άλλ' ούτε και αι σφραγίδες μας έχουσι κύρος και σημασίαν...».

Μετά το πέρας της εκδηλώσεως κλήρος και λαός κατέστρεψαν τις βουλές, με τις οποίες ο πάπας της Ρώμης είχε σφραγίσει, το 1701 το έγγραφο της δια της βίας ενώσεως των Ορθοδόξων της Τρανσυλβανίας με την Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία.

Οι Ορθόδοξοι της Ρουμανίας δέχθηκαν με αγάπη τους πρώην Ουνίτες. Οι ναοί και τα περιουσιακά τους στοιχεία επανήλθαν στην Ορθόδοξο Εκκλησία. Όλοι οι κληρικοί έγιναν δεκτοί με τους ιερατικούς τους βαθμούς. Μάλιστα ένας από αυτούς, ο Θεόφιλος Herineanu εξελέγη τον Ιούνιο του 1949πίσκοπος Ρώμαν και Χουσίου.

Η απώλεια 1.250.000 Ουνιτών από την Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία ήταν φυσικό να προκαλέσει την οργή της, η οποία εκδηλώθηκε με απειλές τόσο εναντίον της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρουμανίας, όσο και εναντίον της λαϊκής ρουμανικής Δημοκρατίας.

Ανεξάρτητα όμως από τις διαμαρτυρίες του Βατικανού, η επάνοδος των Ουνιτών της Τρανσυλβανίας στην Ορθόδοξο Εκκλησία ήταν μια πράξη δικαίου και μια απόλυτα φυσιολογική κατάσταση.

Πηγή: Μιχαήλ Τρίτου «Οι Πατριάρχες της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρουμανίας»,

Η θρησκευτική, εθνική και κοινωνική τους προσφορά, Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη α.ε.

<http://bit.ly/14uc907>